

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1902.   Andra Kammaren.   N:o 1.

I enlighet med § 49 regeringsformen samt § 2 riksdagsordningen äfvensom § 1 mom. 1 arbetsordningen för Riksdagens Andra Kammare sammanträdde Andra Kammaren till lagtima möte här i hufvudstaden i den uti Riksdagens hus för Andra Kammaren anordnade samlings-sal

Onsdagen den 15 januari 1902.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades af representanten för Nora domsaga herr J. Johansson såsom den ledamot, hvilken bevisat de flesta riksdagarne, med följande helsningstal:

Mine herrar! Ännu en gång har jag den äran att helsa eder välkomna till förnyadt riksdagsarbete.

Vår nuvarande, nära nog till sista plats fyllda samlings-sal vittnar fördelaktigt om den pligtkänsla, som i regeln är rådande hos Andra Kammarens medlemmar. Man bör kunna hoppas, att denna känsla icke skall försvagas under riksdagens lopp, utan stadigt fortfara till dess slut. Då plägar vanligen blott ett mycket ringa antal komma tillstädes, och ett dylikt missförhållande kan ingalunda vara kammaren värdigt.

I mer än ett hänseende torde denna riksdag blifva en fortsättning af fjolårets. Det må därför tillåtas uttrycka en förhoppning, att Andra Kammaren för sin del icke skall rygga tillbaka för följderna af de viktiga beslut, som då fattades; att man må vara beredd att vidkännas de ökade bördor och uppoffringar, som af försvarets ordnande blifva *nödvändiga*, så att icke någon del deraf genom upplåning må kastas på framtiden och våra efterkommande; samt att man icke heller må glömma, att väsentligt ökade personliga skyldigheter ovilkorligen fordra ett vederlag af ökade medborgerliga rättigheter.

Med innerlig förtröstan, att våra blifvande öfverläggningar och beslut skola lända till fosterlandets gagn och sanna välfärd:

med ödmjuk bön, att den Högstes allsmäktiga hand må skyddande hägna Konung och nordanland, får jag nu öppna Andra Kammarens förhandlingar.

§ 2.

Herr ordföranden anmälde, att han anmodat undertecknade att föra protokollet, till dess sekreterare hunnit utses.

§ 3.

Föredrogs följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrifna fullmaktsgranskning:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet den 13 januari 1902.

Sedan i följd af stadgandet i § 32 riksdagsordningen herr statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet anmodat tre bland de af Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmakter, som jemlikt riksdagsordningens nämnda paragraf borde före Riksdagens sammanträde ega rum, så infunno sig nu af de utaf Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken herrar vice ordföranden bland fullmäktige, lektorn m. m. H. R. Törneblad, lektorn S. G. von Friesen och hemmansegaren m. m. Olof Jonsson samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar ordföranden bland fullmäktige, generaldirektören m. m. F. A. Anderson, bergsbruksidkaren m. m. Johan Johansson och före detta häradshöfdingen m. m. E. M. Unger.

Vid den granskning af inkomna fullmakter för ledamöter af Andra Kammaren, som derefter företogs, anmärktes såsom afvikelser från det i § 20 riksdagsordningen föreskrifna formulär, att en fullmakt betecknats såsom »Dublett», och att i några fullmakter vid angifvande af tiden för riksdagsmannauppsdragets fortvaro uteslutits ordet »år» framför årtalet; men då berörda avvikelser icke syntes vara af beskaffenhet, att derigenom meningen förändrades eller otydlighet föranleddes, ansågos dessa fullmakter i likhet med öfriga, mot hvilka anmärkning ej förekommit, böra godkännas.

Hvad sålunda förekommit skulle genom protokoll meddelas Andra Kammaren, hvarjemte förteckning å de kammarens ledamöter, för hvilka fullmakter inkommit, skulle tillika med fullmakterna till kammaren öfverlemnas.

In fidem

Karl Silverstolpe.

Den i protokollet omförmälda förteckning lydte sålunda:

Förteckning å de ledamöter af Riksdagens Andra Kammare, för hvilka efter 1901 års lagtima riksdags afslutande fullmakter till kongl. justitiedepartementet inkommit.

Stockholms stad ..... Kamreraren Victor Ludvig Moll.

Jönköpings län:

Norra och Södra Vedbo } Hemmansegaren Johan August Jonsson i
domsaga..... } Hökhult.

Kristianstads län:

Villands härad ..... Hemmansegaren Anders Jönsson i Yngsjö.

Hallands län:

Halmstad ..... Redaktören Victor Larsson.

Göteborgs och Bohus län:

Norrvikens domsaga .... Hemmansegaren Carl Tobias Lind i Gerum.

Elfsborgs län:

Tössbo och Vedbo dom- }
saga..... } Folkskoleläraren Wilhelm Heimer.

Vestmanlands län:

Vestmanlands södra dom- } Landtbrukaren grefve Malcolm Alexander
saga..... } Hugo Hamilton.

Vesterås ..... } Häradshöfdingen Oskar Ludvig Maximilian Schenström.

Vesternorrlands län:

Sundsvall ..... Läroverksadjunkten August Bystedt.

Jemtlands län:

Östersund och Hudiks- }
vall..... } Läroverksadjunkten Karl Starbäck.

Vesterbottens län:

Vesterbottens Vstra }
domsaga..... } Lappfogden Adam Fredrik Burman.

§ 4.

Vid härefter företaget upprop af kammarens ledamöter befunnos samtliga ledamöter närvarande med undantag af herrar E. G. H. Åkerlund, J. E. Ericsson i Ahlberga, C. J. Jakobson, J. W. Spånberg, C. G. Johansson i Aflösa, A. Sundblad, K. L. J. Larsson i Bondarfve, E. F. W. Meyer, O. F. Trapp, E. Wijk, W. T. Lundgren, K. L. Johansson i Stora Mellby och C. Bergström i Skidsta.

Herr ordföranden tillkännagaf, att herrar Ericsson i Ahlberga och Meyer anmält, det de vore af enskilda angelägenheter förhindrade att närvara vid detta sammanträde; att från herr Johansson i Aflösa ankommit telegram af innehåll, att han af storm å

sjön Vettern vore urståndsatt att infinna sig; att herrar Wijk och Lundgren insändt läkarebetyg, utvisande, att de af sjukdom vore förhindrade att tillstådeskomma; samt att herr Bergström i Skidsta låtit meddela, det han af sjukdom vore urståndsatt att iakttaga inställelse.

§ 5.

Herr ordföranden förmälde, att hans excellens herr statsministern friherre von Otter afvaktade budskap om afslutandet af uppropet, hvarefter hans excellens herr statsministern ville infinna sig för att meddela kammaren Kongl. Maj:ts beslut angående talman och vice talman i kammaren, samt att ordföranden uppdragit åt herrar G. Olofsson i Åvik och L. L. Lorichs att underrätta hans excellens herr statsministern, att uppropet vore verkställt och kammaren redo att mottaga honom.

§ 6.

Hans excellens herr statsministern inträdde nu samt uppläste Kongl. Maj:ts öppna bref angående förordnande för herr greve Robert De la Gardie att vara talman och herr Axel Swartling att vara vice talman i Andra Kammaren under innevarande års riksdag.

§ 7.

Ålderspresidenten öfverlemnade ordförandeklubban till herr talmannen, hvarefter denne helsade kammaren med följande tal:

Sedan kammaren senast var församlad, har den store skörde-mannens lie gjort många och skarpa inhugg icke allenast bland de Andra Kammarens män, som vid sistlidna års riksdag ännu stodo kvar under fanorna, utan äfven och i synnerhet bland dem, som redan då lemnat våra led. Bland de förre anteckna vi med saknad Hans Holmlin och Anders Gustaf Olsson i Frössvi, den ene relativt ung i riksdagskretsarne, den andre gammal i gården, men begge högt värderade för deras öppna och redbara väsen. Bland de senare åter finna vi främst den från ett i fullaste mått handlingskraftigt och verksamt lif så hastigt och oförmodadt bortryckte Olof Wijk, han, som under längre tid än någon annan hittills förde klubban på detta rum, liksom han derutanför städse med glans förde kammarens runor med den äran. Snart efter honom och än mera plötsligt slocknade Gustaf Ryding, hans närmaste efterträdare i talmansstolen. På den platsen blef af helsoskäl Rydings tid icke lång; men såväl der som både tidigare och

senare från bänken gjorde sig den framstående juristens skärpa i tanken och klarhet i framställningen alltid och väl gällande. Väl var det hufvudsakligen på den vetenskapliga forskningens fält, som Adolf Erik Nordenskjöld och Axel Key skuro sina oförgångliga lagrar. Men Andra Kammarens protokoll gömma äfven många blad, vittnande om deras djupa insigt i och lefvande intresse för det politiska och sociala lifvets frågor. Ute i vestkustens skärgård, den han så högt älskade, och omgifven af fiskerinäringens idkare, för hvilka han så högt intresserade sig, slutade Axel Wilhelm Ljungman sina dagar. Ärlig och outtröttlig arbetslust och mångförslagenhet känneteckna hans långa riksdagsmannabana, under hvilken han under en lång följd af år beklädde vice ordförandeplatsen i konstitutionsutskottet. Under tvenne valperioder var Johan Nordenfalk ledamot af Andra Kammaren och der använd i några af de ständiga utskotten. Han flyttade derifrån till Första Kammaren för att slutligen utbyta det politiska lifvet mot en uteslutande estetisk verksamhet inom Fria Konsternas Akademi. För Andra Kammarens tillfälliga utskott var Herman Ampéus en ofta anlitad och alltid dugande kraft, under det Fredrik Åkerblom med förkärlek hellre begagnade pressen än riksdagsbänken för delgifvandet af sina alltid utpreglade åsikter i tidens och dagens brännande frågor.

Det höfves oss väl — så synes det mig — att öfver dessa män i dagens protokoll inrista den tacksamma hågkomstens enkla minnesruna.

Vördsamt inneslutande mig i kammarens välvilja och förtroende, helsar jag Er, mine herrar, välkomna till det stundande riksdagsarbetet, hvilket efter allt att döma torde blifva både vigtigt och betydelsefullt.

§ 8.

Herr talmannen föredrog det under § 3 här ofvan intagna protokoll. hvarefter kammaren med godkännande af ofvan omförmälda fullmakter förklarade herrar V. L. Moll, J. A. Jonsson i Hökhult, A. Jönsson i Yngsjö, V. Larsson i Halmstad, C. T. Lind, W. Heimer, grefve M. A. H. Hamilton, O. L. M. Schenström, A. Bystedt, K. Starbäck och A. F. Burman behöriga att taga plats i kammaren.

Häruppå blefvo de af herrar Ericsson i Ahlberga, Johansson i Aflösa, Meyer, Wijk, Lundgren och Bergström i Skidsta anmälda förfall af kammaren godkända.

§ 9.

Kammaren beslöt att lägga Kongl. Maj:ts i § 6 omförmälda öppna bref till handlingarna.

§ 10.

På hemställan af herr talmannen beslöt kammaren att vid plenum nästkommande dag, torsdagen den 16 januari, företaga val af sekreterare äfvensom att utse åtta ledamöter att jemte herr talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjening äfvensom tre ledamöter att handhafva värden om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 11.

Till talareplats för ledamöter, som kunde vilja deraf begagna sig, anvisadas på herr talmannens förslag den nedersta platsen i främsta stolraden till venster om talmansbordet.

Kammaren åtskildes kl. 11,35 f. m.

David Bergström.

Johan Widén.